
В. СОСЮРА

МІСТО

ВИДАВНИЦТВО „ЧЕРВОНІЙ ШЛЯХ“ 1924

[891.79]

~~Ш6(2)-847~~

ШОАМТРСЗМ

ОТЭМ

Центральна
наукова бібліотека
АН УРСР
Акт № 197
№ 22 847-1

РР0000
Звіт 07 р.

Літо-друк. „Книгоспілки“
Харків, Нетеч. наб., 14.
Д. У. Д. Харків, № 6895.
Зам. № 3076. Тир. 3000.

*... А сосни гудуть, гудуть...
Чого так сосни гудуть?...
Хуртовина... вітри...
Ох, ви сосни мої, азійтський край!...*

М. ХВИЛЬОВИЙ.

НАЛЬОТЧИЦЯ

Поема.

I

БІЛЯ конторки хлопці п'яні,
вгорі вагончики біжать;
і труби в синім океані...
Туди летить моя душа.

Колись на станції з огнями
шумів залюднений перрон,
і чорним привидом між нами
ходив в медалях „фараон“...

А ніччю плакали шахтьори,
лилась горілка і пісні...
Мовчала тьма, мовчали гори,
і — в небі золоті огні.

II

Родилось с синіми очима,
волосся чорне, — і кричить...
В останнє ойкнула: — Юхиме!..
і вмерла мати на печі.

І годувала з жалю Ганна,
у неї теж синок малий.
Біжать вагончики в тумані,
і хтось цигарку запалив.

Юхима вдарило в забої—
лежав в труні без голови.
А десь цвіло зелене поле,
і плакав похоронний дзвін.

III

Хтось по-французьки влучно цвенькав,
коляски, бонни і ляльки, —
а на базар дівча маненьке
ходило красти житняки.

Воно смугляве, синьооке,
почує: — Ївго!—і біжить.
А світ далекий, світ широкий,
і хочеш,—як і люди, жить.

І кожний вечір пил із поля
та де-не-де в вікні огонь.
Ідуть корови чередою,
і тепло пахне молоком.

Надмірна праця, дим огидний,
а сині пальчики тремтять.
Отак її життя невидне
йшло од гудка і до гудка.

IV

Але нарешті вечорниці,
там голос Ївги — той дзвінок.
А в небі хмари, ніби птиці,
і зорі дивляться в вікно.

Прийшов з Матровського, веселий,
і з ним осталась ночувать.
А вітер щось у стрісі меле,
й важніє тепло голова...

І баче над собою очі
такі солодкі та ясні...
А вітер меле і гергоче,
дзвенить і плаче у вікні.

Огонь і мука між ногами...
— Коли кохаєш, так мовчи.
О, не забудь їй вітру гамми
і кашлю Ганни на печі...

Кімната пильна і порожня,
в кутку з помями відро.
А мислі темні і тривожні,
як на спідниці перша кров...

V

Од меленіту жовті руки,
з другим побачення в кіно.
А серце с перебоєм стука,
бо перший розлюбив давно.

У цього макова хустина,
він дома пан свого добра.
Водив на вистави й картини
і за насіння в клуні брав...

VI

На фронт попала випадково, —
проспала станцію свою.
Кресали, цокали підкови,
і от вона уже в бою.

Ідуть жіночі батальони,
а німці із землі огнем...
І Ївга серед них холоне,
залізний вітер їх жене...

І першу лінію одбили,
ідуть на другу. Але крик:
— Нас обійшли!.. і впала Ївга,
блеснув в лице німецький штик.

Ein Mädchen?!.. і багнет додолу...
а очі теплі і ясні...
Огненне розімкнулось коло,
і потекли незнані дні.

Котилась армія, мов хвилі,
а хтось кричав: — Назад, назад!
І знов поля і шахти милі,
заводи й мітингів гроза...

І з того дня, о, сон-лелеко!
пройшли тривога й кров без дна...
В безодню синю і далеку
четверта падала весна.

Струнка, смуглява, синьоока,
ще й зірка грає на чолі.
Вже одгуло під Перекопом,
і Ївга знову на селі.

VII

А потім місто і панелі,
і непа в серце гострий ніж...
Це ж ти в обідраній шинелі
на розі, вся в сльозах, стоїш...

Я бачив Ївгу знов і знову,
там матюки і плеск вина...
„Наган“ і гетри малинові, —
тепер... нальотчиця вона.

VIII

Сашко не раз її „на дело“
у тьму на непманів водив.
А десь цвіли червоні села
й густішав од заводів дим...

Хотілось вдарить, щоб вітрини
дзвеніли знову, як шаблі,
аби упали на коліна
і жевжики і куркулі.

І кожний вечір томні панні,
прислуги, бонни і ляльки, —
а руки клоняться, мов п'яні,
і в голові туман важкий...

І тільки темна ніч настане,
почує хтось: — Дайошь пальто!
А в небі зорі, ніби рани,
і кличе, як колись, гудок...

О, Ївго, Ївго, ночі краля,
мій малиновий, ніжний цвіт,
десь у холодному підвалі
зложити голову тобі.

А Ївга, ніби вітер маю,
то жінка, то стрункий козак...
І не застане, не злапає
її міліція ніяк

ІХ

В лице тютюн і очі—ями:
такий розхристаний Сашко
її з похабними піснями
навчає танцювать „танго“.

1923 р.

ТЕМНІ заплакані вулиці.
Іноді крикне авто.
Місяць над мурами щулиться...
Дощ.

Мимо пройшла, подивилася,
гостро в обличчя: - Ходім.
Хто це на місяці вила взяв,
кров на лиці молодім?..

Кличе смуглява нальотчиця,
і малиновий платок
тепло на вітрі полощиться...
Постріли... кроки... гудок...

Піде. А руки заломлені.
Я ж нахилюсь до вікна.
Очі в останньому пломені...
в зуби—холодний наган.

Темні заплакані вулиці.
Іноді крикне авто.
Місяць над мурами щулиться...
дощ.

РВАВ в осени я шипшину,
карії очі любив.
Вечір упав на коліна,
руки простяг золоті...

Шахти, цегельні, заводи,
хлопці на зміну—вночі...
місяць у полі бродить
в трави лице вмочив,

Пальці тоненькі, ніжні
і романтичні дощі...
Хто це зрадливий ніж мені
в руки тоді вложив?

Ну, і пішов я ланами,
там ешелони, сніги...
блиски гарматні над нами,
в горло зорі—штики...

Ну, і пішов я ланами,
вітер мотав шлики...
Там: телефонні гамми,
там ешелони, сніги...

Там я забув про шипшину,
очі твої розлюбив.
Вечір упав на коліна,
руки простяг золоті...

ТАКИЙ я ніжний, такий тривожний,
моя осіння земля.
Навколо вітер непереможний
реве й гуля...

І хвилі моря далекі й близькі
мені шумлять.
Там стеле сонце останнім блиском
кривавий шлях...

Криваві пальці тремтять.. О, зоре,
постій, не йди!
Але шумує далеке море
і мла... і дим...

Такий я ніжний, такий тривожний,
моя осіння земля.
Навколо вітер непереможний
реве й гуля...

СИНЬО, розвіяно—в далі.
Дзвонить на розі трамвай.
Серце на óгненній палі...
Ну, і нехай.

В скриньку листа покладу я,
крапля впаде на папер.
Думаю в ніч молодую,
може згадає тепер.

Крок садинок Панелі.
Стихли трамваї давно.
Плач лихтаря на шинелі,
темне холодне вікно.

Думаю в ніч молодую,
меркне цигарки огонь.
Може зустріну, знайду я...
Вітер питає:— Кого?...

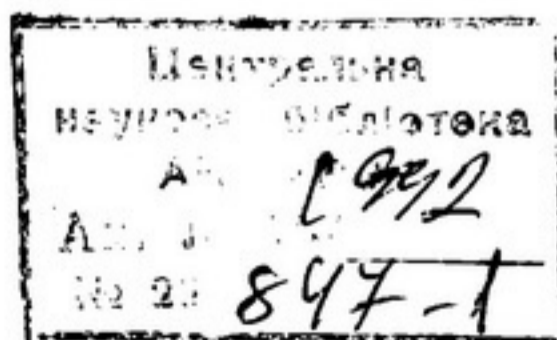
О, КУЧЕРІ ясні і очі Беатриче
ви знову в тьмі моїй неясні і смутні.
І знову, як тоді, покірнеє обличчя
вишнево зацвіло під поглядом моїм...

Чи снишся ти мені?... твій дотик ніяковий,
мов електричний ток, у жили й скроні б'є...
І знов печуть слова одчаєм і любов'ю,
і шелестить вбрання знайомеє твоє...

Вернусь і гляну знов на кучеряву осінь,
зашелестить мені чи листя чи „прощай“...
ростане образ твій і пропаде на розі
і кроків дальній згук і тіні од плаща...

Печаль і дзеркала в холодній темній залі,
і ти біля вікна в'ялиш свою красу... —
то твій дівочий сон в вечірній тане далі,
не допоміг тобі твій добрий пан Єзус.

О, кучері ясні і очі Беатриче,
чого ж ви в тьмі моїй неясні і смутні?...
І знову, як тоді, покірнеє обличчя
вишнево зацвіло під поглядом моїм...

НАБЛИЖАЄТЬСЯ споминів повінь і затоплює душу
 мою
 та швидкий не потоне мій човен, бо я в нім і вночі
 не сплю,
 Та швидкий не потоне мій човен. Одлітають про-
 кляті дні...
 І стою я, в зорі закований, тільки хвилі в лице мені.
 Під горою татарські казарми, і од них одинокі огні.
 Кожний вечір на небі пожарами умірають розстрі-
 ляні дні...
 Невідомії панські сади, аромати квіток невідомі.
 Над заводом задуманий дим, під очима фіялки
 утоми.
 Грають панночки в „лаун-теніс“, і м'ячі подає їм
 дитина,
 а на заході хмари в огні—павуки, невідомі рослини...
 Повернусь і погляну назад, де маслини і станція
 Яма,—
 і розквітне солодко душа, мов на яблуні соняшні
 плями.
 Трояндовий плыве молодик, заглядає в задумані
 очі...
 Невідомі пониклі сади і огні над посьолком ро-
 бочим...

Гей, у полі шуміли жита, і баби з золотими
платками
йшли до церкви .. О, дзвоне, ридай!.. дальні спо-
мини... станція Яма.

Кавуни на баштані, і знов: в Паримона я рву
полуниці..
молодої шахтьорки любов, і над лісом далекі
зірниці..

За любов'ю - роса і туман, так порожньо в душі—
за любов'ю,
ніби той одуванчик: подув, — і нема... ніби листя
в осінній діброві ..

Дні далекі, образи дрібні—комашнею в дощі на
дорозі.
Де Дінець і заводу огні, над посьолком задумалась
осінь.

Над посьолком задумались дні, і летять під горою
вагони.
І так солодко й тепло мені... Не схиляй же обличчя
червоне,

не дивись... і далеких очей не роси молодою
сльозою..
Теплий вітер по жилах тече, і кричать журавлі
наді мною.

КАВКАЗ

КАВКАЗЕ дальній мій! Ти знов в моїй уяві.
Так близько гори м'ні, і мріє далечінь.
А думка все летить, немов на острів Яву,
і гострить об граніт свої пісні-мечі.

Кавказе дальній мій! Твої багряні груди
так близько зором п'ю і чую дзвони хвиль.
Смуглява дітвора. Поважно йдуть верблюди,
й доносять голоси дзвіночки біля ший.

Там високо сніги, і в огневій синяві
задумались орли, а тут цвіте міндаль...
Руїна давня ось, і голосом гунявим
співає муедзін, мов молиться на даль.

Задуманий аул, немов гніздо орлине
в зеленій вишині під золотим серпом,
мов хто на схід лицем побожно на коліна
упав і нахилився аж до землі чолом.

Я знову, знову там, де міста сілуети
вирізьбились на тлі вечірньої зорі,
де холодом блистять салдацькі багнети
і розкидає хтось на небі янтарі.

І в пам'яті вокзал, де люди сонним роєм
хвилюються й шумлять, мов море в далені,
співає щось сумне татарка під чадрою,
й одтого вся вона така близька мені.

Мов на екрані там із криги гобелени,
і в тумані встають Мінгрелії лани, —
то на вікні мороз, і аромат вербени
здається не таким солодким і міцним.

Кавказе дальній мій! Ти знов в моїй уяві.
так близько гори м'ні, і мріє далечінь...
А думка все летить, немов на острів Яву,
і гострить об граніт свої пісні-мечі.

ОСІННІЙ вітер з Туркестану.
У тебе зірка над чолом
і очі од кохання в'януть...

Я цілував твою шинелю
й обмотки, білі од води...
А вітер п'яний і веселий
шпурляв в лице нам пил і дим...

Осінній вітер з Туркестану.
У тебе зірка над чолом
і очі од кохання в'януть.

МІСТО

ОД ТРАМВАЇВ синє, синє місто,
золоті од лихтарів сніги.
Хто прийшов із геніяльним хистом
і зробив це росчерком руки?..

Хто чорнявим електричним дротом
синій килим неба пронизав,
що пливе в далеку Третю Роту
і сумний вертається назад.

Місто взяло в ромби і квадрати
всі думки, всі пориви мої.
Це ж мені заковано стогнати
У його засніженій груді...

Це ж мені дитиною малою
заглядать у чорні казани
і об мури битись головою,
розбивать печаль мою об них.

Ой, у парку снігові намети,
там проводять ночі пацани.
Тільки вітер знає їх секрети,
тільки вітер і холодні сни...

Я не знаю, хто кого морочить,
але я б нагана знову взяв
і стріляв би в кожні жирні очі,
в кожну шляпку і в манто стріляв...

Але, ні. Їх другим треба взяти.
І синіє невблаганно сніг...
Місто взяло в ромби і квадрати
всі думки, всі пориви мої.

ПІСНЯ

ОДЛЕТІЛА луна,
дальній крок занімів.
Я одна, я одна
серед чорних полів.

Чорне небо вгорі,
Чорні далі кругом.
Близько хата, мов гриб,
я до неї—бігом.

Під копитом коня
сніг дзвенить, як огонь.
Варить ненька моя
золотий самогон.

Сяду я та й нап'юсь,
буду спомини звать,
буду юність мою
я слізьми виливать.

За вікном, на снігу,
замітає сліди.
Десь кричить: гу-гу-гу-у!..
і по рейках летить:

виглядає шолом,
і шаблюка дзвенить.
На снігу, за вікном,
Замітає сліди.

МИНУЛЕ

ЛЕТИТЬ огонь, свистит огонь:
тюгу-тюгу-тюгу!..
І броньовик через нього
подібний утюгу.

Матроси в куртках шкіряних
там з-за борта глядять.
І кулемети коло них,
і ти, любов моя.

Маненька і струнка нога
і золото очей,
блистить за поясом наган,
бінокль через плече.

Мене звеліла розстрілять,—
я—білий офіцер.
Куточків губ не цілувать,
не цілувать тепер.

Летить огонь, свистит огонь:
тюгу-тюгу-тюгу!..
І броньовик через нього
подібний утюгу.

НЕ ЗУСТРІНУСЬ у полі я з вечором,
не нарву я шипшини Донбасу,
я зорі на смуглявії плечі
на стерні не дивився ще й разу.

Простягаю до неї руки,
золоті цілую сандалії,
кам'янію над глумом і брудом
і молюсь на заковані далі.

Шелестіли, хиталися віти
на янтарному теплому фоні...
Це минуле... мов зоряне сито,
мов комар золотий на долоні.

Я ходжу в європейським убранні,
Як і завжди, такий ніяковий.
Але тепло дзвенять од кохання
мої жили солодкою кров'ю...

Але серце у мене козаче,—
і нагадує кожна корова
те село, де я перше побачив
горобця і зорю малинову.

І тоді піднімаються брови,
руки тягнуться в небо до болю...
Тільки жалко, що кожна корова
жестяна і висить наді мною...

А над містом не хмари, не вата,—
а над містом задимлені ранки...
І так тепло мені відчувати,
що дружина у мене—селянка.

В СИНЄ вікно виглядаю.
В небі окації шум...
Тільки і сам я не знаю,
чому один я сижу.

Тільки і сам я не знаю
чому на фоні яснім
твій сілуєт не буває
рідним і милим мені

Темні, здивовані очі
і малинові слова...
Щоки горячі лоскоче
темна холодна трава.

Тільки на хмари, на небо
виллю і жаль і жагу...
Більше не тягнуть до себе
темні метелики губ.

В місяці, в вітрі, у дзвоні
і в ароматі алей
місто в залізні долоні
кличе і тягне мене...

Що ж. Не любив я нікого
Може здавалось мені,
що розігнались дороги
в очі твої золоті...

Знаю, для мене хвилина,—
ціле для тебе життя.
Місяць крізь віти ялини
руки до мене простяг...

КОЛИ місяць на цвинтарі бродить,
так убого і тепло мені...
і думок золоті хороводи
знов встають, невимовно ясні...

І тоді я: крізь листя, крізь віти
за світами далекими мчу—
комашинкою в небі дзвеніти,
по инакшому землю почуть...

І здається: такий я маненький
божевільно кружусь унизу...
Але серце непевно тельнькне,—
і на цвинтарі знов я сижу.

Тільки трохи ніяково й дивно,
що на місці: хрести, дерева,
й на Граниті дзвенять переливно
золоті од проміння слова...

В моїх дум золоті хороводи
закував я і муки і гнів.
Тільки місяць на цвинтарі бродить,
виглядає з-за ґрат і вінків...

МОЖЕ ми й не друзі.
На твоє: „Прощай“...
нахилився в тузі,
облітає гай—

синій, синій, синій...
Тінь .. день... сум...
Це листи осінні
На твою красу.

Де летить широко
в небо димний жах,
там біжать дороги,
вулиці біжать...

Вулиці горбаті,
на стіні плакат,
а на тім плакаті
чорная рука.

Ну, а під рукою
літери, як кров,
не дають покою,
кличуть знов і знов...

Одірву я руки,
губи одірву,—
тільки серце стуком
падає в траву...

Може ми й не друзі?..
На твоє: „Прощай“...
нахилився в тузі,
облітає гай—

синій, синій, синій...
Тінь... день... сум...
Це листи осінні
на твою красу.

З ВІКНА.

I. Дніпровському.

КІНЬ око скажене криваво примружив,—
ударом трамваю хребет перебило...
Трамвай—на хвилину... і знову: за діло—
він далі летить невблаганно байдужий.

Хто чув, як кричать і ридають колеса,
коли переїздить горлянку чи ногу?..
Так кінь одинокий харчанням і плеском
кричав невимовно до кінського бога.

В калюжі вишневій, густій од морозу,
лягали, зникали граційно сніжинки...
Кінь плакав... і мерзли, трусилися сльози...
І от біля нього спинилася жінка.

Струнка і тривожна, в зеленім шоломі,—
од жалю рукою—з кобури нагана:
в заплакані очі—залізо і племінь...
А в небі сніжинки хиталися п'яно...

А в небі: зоря розліпила плакати,
а мимо—з піснями колони з вокзалу...
Коня повезли. Тільки бачив крізь ґрати,
як теплу калюжу собака лизала.

СЬОГОДНІ

Пав. Усенкові.

СЬОГОДНІ геніїв чекаю,
я чую дивну їх ходу...
Уже з провінції лунають
їх голоси і там і тут.

Я в це не вірю, але знаю,
(мій електричний, ніжний край!..),
бо по новому оспівають,
вони пшеницю і трамвай.

Вже сонце зором воїнкому
в віки дорогою лягло...
Сьогодні в синтезі новому
хай будуть місто і село.

ЧАЙНИК кричить,—на дорогу...
Переливається спів...
В серці тоненька тривога,
може тривога віків?!..

Чайник кричить,—на дорогу...
Може одріза возьму:
в бурю—на чорта і бога
знову простелеться путь...

В небі: червінці, червінці...
і на базарі: вони...
Вже перелився за вінця
гнів мій до болю ясний...

Чайник кричить,—на дорогу...
Переливається спів...
В серці солодка тривога,
може тривога віків?!..

ЧОРНІ УРИВКИ

Фантазія.

I

ДАЛЕКО десь кричать гудки...
Куди, куди з залізного полону?..
Далеко десь:
і дим і жах... і пострілів далекий пломінь...
далеко десь...
Іду
Кому, кому оці заплакані огні
і порозбивані вітрини?..
На що ці сльози?..
Мов по інерції, вагони вдалені біжать без
паровозу...
Забутий прапор ось.
Він до стіни приколотий багнетом:
Його зірвать нікому не вдалось...
І важко цокають мої заковані щіблети.
Так.
Ми перемогли.
Але ні їх, ні нас.
Розбита станція... в провалля видно зорі...
Лиш вартовий стоїть біля вікна,
За мною стежить мертвим зором.

Кому, кому оці заплакані огні
і порозбивані вітрини?..
На що ці сльози?..
Мов по інерції вагони вдалені
біжать без паровозу...
без паровозу...

II

Стоїть на фоні заляпаної мозоком стіни,
в струмочках крові...
і хилиться все нижче...
Дивись під вії золотисто-сині:
озера.
Тьма.
Немов поверхня місяця, вода переді мною...
Із очеретів човен тінню виплива.
На човні двоє.
Дивись під вії золотисто-сині:
од лихтаря огонь,
і на снігу холодні довгі тіні...
Дзвонять: (так садинок і далеко,
мов на пожарищі сльоза об камінь...)
Дивись під вії золотисто-сині:
акації шумлять... а білі пелюстки
на лаві і в твоїм волоссі...
Про це ще згадую так гірко і так ясно я,
ще й досі.
...Акації шумлять...

Я—мимо.
А позаду десь
лежить роскинувшись вона
і місяцю в останнє віддається...

III

На площі я.
Проміння точиться на статуї, на лати
і на замки янтарную кладе печать.
Застрягла ніч у циферблаті,
спинила час.
Куди ни глянь: асфальт і провода,
які нещодавно мотала буря,
немов волосся в час кохання...
Там: ніс орудія повітря нюхає над муром,
набоями опоросився кулемет...
А хтось стоїть, чекає хтось
і руки він простяг немов перед прощанням...
Отак: стоять, не мислить і не знати.
Хай щоки м'ні багряним холодом торкає
і тягне вдаль, за прокляте Сьогодні...
Отак: не мислить і стоять.

IV

Цеха. Цеха.
І порох на станки осів,
немов на золотом тіснені томи,
в якійсь бібліотеці...

Ремінний шум,
зелений шум
за мною вже не поженеться...
Ремінний шум,
зелений шум...
Колись і я тут пальці молотком не раз збивав
і на дзвінок ішов
такий веселий і в смуглявій блузі...
Ще вчора йшли на смерть мої останні друзі,
й ніхто не вийшов із огня...
Уже не буду я ні в „Гарті“ ані в „Плузі“...
Кому ж декретом я?..
Дзвеніть, підковки, синім дзвоном,
нехай волосся димарів
шалений вітер юно гонить
знов од зорі і до зорі.
Дзвеніть, підковки, синім дзвоном.
Нехай сьогодні я чужий,
але настане день червоний,
такий червоний любий мій, -
і скаже хто, що в дні знемоги
продався за червінець я...
Роздайтесь, світові дороги,
я хочу бурі і огня!
Нема людей,—нехай тумани,
з розгону хай—об груди грудь,
але з'явись нам океанно
землі нової юний рух!

Цеха Цеха

V

Вже місто за мною.
Круг мене—нікого.
Лиш вітер рукою—
сніжинки під ноги.

Сніжинки, сніжинки,
я в муці, в знемозі,
підковками дзвінко
не б'ю по дорозі.

Куди ни погляну,
ні хати ні знака.
На місяць туманний
не виють собаки.

Пустелі, пустелі,
мов мертвих обличчя. .
А зоряна стеля
кудись мене кличе.

Нарешті, за гаєм—
за хатою хата...
Чого ж я блукаю
як Марко проклятий?..

Чи сніг, чи втома,
чи сон мені сниться?..
На призьбі знайома
сидить молодиця.

— Ну, драстуй: говорю,
од неї ж мовчання...
І дивляться зорі
на очі кохані...

А очі не бачуть.
Упав на коліна,
цілую і плачу,
кричу мов дитина:

— Хіба ж я забуду!
а сльози—водою...
Шалено до грудей
припав головою...

Встаю, мов заклятий,
цілую в—останнє.
Із кожної хати
на мене мовчання...

Село вже за мною.
Круг мене—нікого.
Лиш вітер рукою—
сніжинки під ноги.

Грудень. 1923.

ЗМІСТ

	Стор.
1. Нальотчиця (поема)	7
2. Темні, заплакані вулиці	13
3. Рвав в-осени я шипшину	14
4. Такий я ніжний, такий тривожний	15
5. Синьо, розвіяно.	16
6. Зустрів її.	17
7. Вишневий платок зав'язала	18
8. Вартовий.	19
9. Робфаківка	20
10. Вулиці шалені	24
11. Бреде зо мною рядом осінь	25
12. Маслини вдалі чередою	26
13. О, губи	27
14. Дитина порізала пальчик	28
15. Оглядає останні вагони	29
16. Вже в золоті лани	30
17. Гергоче місто	31
18. О, кучері ясні	33
19. Наближається споминів повінь.	34
20. Кавказ	36
21. Осінній вітер з Туркестану	38

22. Місто	39
23. Пісня	41
24. Минуле	48
25. Не зустрінусь у полі я з вечором	44
26. В синє вікно виглядаю	46
27. Коли місяць на цвинтарі бродить	48
28. Може ми й не друзі	49
29. З вікна	51
30. Сьогодні	52
31. Чайник кричить	53
32. Чорні уривки (фантазія)	54

10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100